

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL

VRAESTEL 1: TAAL IN KONTEKS EN LETTERKUNDE

FEBRUARIE/MAART 2009

MEMORANDUM (GAUTENG)

PUNTE: 120

Hierdie memorandum bestaan uit 11 bladsye.

ASSESSERINGSRIGLYNE**AFDELING A: KYK– EN LEESBEGRIP**

- Geen penalisering vir spel- en taalfoute nie.
- Sien slegs die eerste feit/sin na.
- Opdrag in vraag moet 100% gevolg word, anders 0. Een woord beteken **een** woord.
- 'n Aanhaling sonder aanhalingstekens verdien geen punt nie.
- Waar/Onwaar (Motivering afhanklik van korrekte keuse.)
Eerste deel korrek en motivering verkeerd (1).
Eerste deel verkeerd/ontbreek (0).
- **Veelkeusige vrae:**
Slegs die regte letter gegee. ✓
Slegs die regte antwoord, sonder die betrokke letter. ✓

VRAAG 1: KYK– EN LEESBEGRIP – WAAR DAAR 'N WIL IS, IS DAAR 'N WEG [Verwerk uit: <i>Beeld</i> , 11 Julie 2008] (275 woorde)					
VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
1.1	A/as jy hard werk, sal jy suksesvol wees.	1	2	2	2
1.2	arm	1	2	2	1
1.3	Hy is 'n navorser./Hy werk as navorser.	1	2	2	2
1.4.	Aan sy doktorsgraad	1	2	2	1
1.5	Polokwane	1	2	2	1
1.6	sokker gespeel✓ en vee opgepas. ✓	2	2	2	1
1.7	C/verder te studeer.	1	2	2	2
1.8	Sy oom/Maema (Mmonwa) se oom/oom	1	2	2	1
1.9	(Hy het) 'n plakkershut gebou.	1	2	2	1
1.10	1.10.1 Nee.	1	2	2	2
	1.10.2 Hy was selfs vir 'n ruk werkloos.	1	2	2	1
1.11	1.11.1 Nee.	1	2	2	2
	1.11.2 beurs	1	2	2	1
1.12	(Hy was die) beste student ✓ en beste navorser.✓	2	2	2	1
1.13	1.13.1 Ja	1	2	2	1
	1.13.2 (Hy is 'n) prokureur.	1	2	2	1
1.14	bejaarde	1	2	2	1
PANEEL: DENKVLAK 1: 14/19 (74%) DENKVLAK 2: 5/19 (26%) DENKVLAK 3: 0/19 (0%) =100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (79%) DENKVLAK 2: (21%) DENKVLAK 3: (00%) =100%					
					SUBTOTAAL: 19

VRAAG 2: STROKIESPRENT [Verwerk uit: <i>Rapport</i> , 2007] (80 woorde)					
VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
2.1	want Zits is vaak/moeg/hy kry nie genoeg rus/ slaap nie.	1	2	1	1
2.2	C/8 uur	1	2	3	2
2.3	Sodat hy wakker lyk (terwyl hy slaap.)/Dan dink die mense hy is wakker.	1	2	2	1
2.4	2.4.1 Nee	1	2	2	2
	2.4.2 Hy kan 'n ongeluk veroorsaak./Dit is gevaarlik./ (iets soortgelyk)	1	2	2	2
PANEEL: DENKVLAK 1: 2/5 (40%) DENKVLAK 2: 3/5 (60%) DENKVLAK 3: (0%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (40%) DENKVLAK 2: (60%) DENKVLAK 3: (00%) =100%					
					SUBTOTAAL: 5

VRAAG 3: WEERKAART [Verwerk uit: <i>BEELD</i> , 7 Junie 2008] (47 woorde)					
VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
3.1	B/Musina	1	2	2	1
3.2	3.2.1 Gedeeltelik bewolk	1	2	1	1
	3.2.2 18(°)/18 (grade)	1	2	1	1
3.3	(0)6:52/agt minute voor sewe	1	2	2	1
3.4	Amsterdam✓ en Londen✓	2	2	1	1
SUBTOTAAL: 6					
PANEEL: DENKVLAK 1: 6/6 (100%) DENKVLAK 2: 0/6 (0%) DENKVLAK 3: 0/6(0%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (100%) DENKVLAK 2: (00%) DENKVLAK 3: (00%) =100%					
TOTAAL AFDELING A: 30					

AFDELING B: OPSOMMING [Verwerk uit: *Huisgenoot*, 22 Februarie 2007] (227 woorde)**VRAAG 4: WENKE VIR 'N LEWE SONDER STRES****FEITE**

1.	Skakel jou selfoon af terwyl jy met mense werk (9 woorde).
2.	Kyk net na komedies en aangename programme (7 woorde).
3.	Lees net die hoofopskrifte in koerante en tydskrifte (8 woorde).
4.	Drink minder koffie en tee (5 woorde).
5.	Koop net wat jy regtig nodig het (7 woorde).
6.	Kies net 'n paar goeie vriende by wie jy regtig lekker kuier (12 woorde).
7.	Sorg dat jy jou werk by die werkplek klaarmaak (9 woorde).
AANTAL WOORDE = 57/(hang af van keuses)	

PANEEL:	DENKVLAK 1: 0/10 (0%) DENKVLAK 2: 0/10 (0%) DENKVLAK 3: 10/10(100%) = 100%
EKSTERN:	DENKVLAK 1: (30%) DENKVLAK 2: (30%) DENKVLAK 3: (40%) =100%

ASSESSERING

- Onderskei tussen beplanning en finale antwoord en sien laasgenoemde na.
- Waar daar geen aanduiding van beplanning is nie, word die eerste stel nagesien.
- Beskou 'n aanbieding in potlood as beplanning.

FEITE

- Assesseer net EEN feit per sin.
- 1 punt vir elke verstaanbare feit.
- As die betekenis van die feit nie sinvol oorgedra word nie, word die punt nie toegeken nie. (Die aanwesigheid van die werkwoord is belangrik.)
- Indien al die feite verkeerd is, kry die kandidaat geen punt vir taal nie, maar indien die getal woorde nogtans korrek aangedui is, ken 1 punt toe.
- Die hoofgedagtes hoef nie in die regte volgorde te wees nie.
- Indien die opsomming in paragraafvorm aangebied word, word die eerste sewe sinne nagesien.

TAAL

- Lees die hele opsomming en onderstreep die taalfoute in elke korrekte sin.
- Ken die taalpunte só toe:
  - 'n maksimum van 2 punte vir taalgebruik (onderstreep)
  - 1 – 3 tipes taalfoute: 2 punte
  - 4 – 6 tipes taalfoute: 1 punt
  - meer as 6 tipes taalfoute: nul

TIPIESE TAALFOUTE

- Woordorde in enkelvoudige sin (Bv. O/werp + ww. + V/werp)	- Tyd, wyse, plek
- Woordorde in saamgestelde sinne (Voegwoord 1, 2 en 3)	- Ontkennende vorm
- Omgekeerde woordorde	- Voornaamwoorde
- Lydende vorm	- Vreemde woorde
- Infnitief	- Direkte vertaling (moedertaalinvloed)
	- Telegramstyl/Onvoltooide sinne

LENGTE

- Tel die woorde en haal enige deel meer as 70 woorde deur.
- 1 punt vir die **korrekte getal** woorde gebruik **en** so aangedui.

NEERSKRYF VAN PUNTE

Onderaan die opsomming: **7 + 2 + 1 = 10**

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL**VRAAG 5: PRENTJIE** [Uit: *Rapport*, 14 Augustus 2005] (90 woorde)

- **Spelling moet korrek wees.**

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
5.1	elektrisiteit	1	4	2	1
5.2	ergste	1	4	1	2
5.3	werkers	1	4	2	1
5.4	gekook	1	4	2	1
5.5	kind	1	4	1	1
5.6	motortjie	1	4	2	1
5.7	tevrede	1	4	2	2
5.8	ligte	1	4	1	1
5.9	Sy	1	4	1	1
5.10	kos te maak	1	4	1	1
5.11	na	1	4	1	1
5.12	aandete	1	4	2	1
5.13	gunsteling	1	4	2	1
5.14	pikdonker/stikdonker/nagdonker	1	4	2	1
5.15	kouer	1	4	1	1
5.16	kort-kort	1	4	2	1
5.17	gemaak	1	4	2	1
5.18	ensovoorts	1	4	1	1
5.19	dertien	1	4	2	1
5.20	tuis bes	1	4	1	1
PANEEL:	DENKVLAK 1: 18/20 (90%) DENKVLAK 2: 2/20 (10%) DENKVLAK 3: 0/20 (0%) = 100%				
EKSTERN:	DENKVLAK 1: (90%) DENKVLAK 2: (10%) DENKVLAK 3: (00%) =100%				
SUBTOTAAL: 20					

VRAAG 6: STROKIESPRENT [Uit: *Rapport*, 21 November 2007] (104 woorde)

- **Spelling word nie hier geenaliseer nie.**
- **Weglating van kommas voor voegwoorde word nie geenaliseer nie.**

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
6.1	Babsie het 'n✓ oproep van haar broer gekry.✓	2	4	2	1
6.2	Robert sê dat hy✓ nie rugby toe gaan nie.✓	2	4	2	2
6.3	Ben sê: "Ek het twee rugbykaartjies." (✓ vir leestekens ✓ vir voornaamwoord + het).	2	4	2	2
6.4	Robert word deur die waarde van die rand gepla. (✓ word gepla ✓ deur die waarde ...)	2	4	2	3
6.5	Daar is niks✓ verkeerd met die toestand van die paaie nie.✓/Daar is nie iets✓ verkeerd met die toestand van die paaie nie.✓	2	4	2	2
6.6	Waaroor is✓ Robert ongelukkig?✓ (Vraagteken nie noodsaaklik nie)	2	4	2	1
6.7	Babsie is bekommerd oor Robert, want sy dink hy wil selfmoord pleeg.✓	1	4	2	2
6.8	Robert hanteer nie elke dag sy probleme geduldig nie.✓/Robert hanteer nie sy probleme elke dag geduldig nie.✓	1	4	2	2
6.9	Ben beveel Robert om nie✓ te spring nie.✓	2	4	2	3
6.10	Ben sal✓ twee kaartjies vir die rugby koop.✓/Ben gaan✓ twee kaartjies vir die rugby koop.✓	2	4	2	1
6.11	Babsie het gedink Robert het moed verloor, tog geniet✓ hy die lewe.	1	4	2	1
6.12	Die verkeersligte wat nooit werk nie, is 'n probleem (✓ of iets soortgelyk) (korrekte woordorde)	1	4	2	2
PANEEL: DENKVLAK 1: 7/20 (35%) DENKVLAK 2: 9/20 (45%) DENKVLAK 3:4/20 (20%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (33%) DENKVLAK 2: (48%) DENKVLAK 3: (19%) =100%					
					SUBTOTAAL: 20

VRAAG 7: REDIGERING [Uit: Rapport, 13 Januarie 2008] (85 woorde)

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
7.1	Ampie is bekommerd <u>oor</u> ✓ die nuwe jaar.	1	4	2	1
7.2	Hy sê Januarie is nie 'n <u>goeie</u> ✓ maand nie, want die vakansiegees is verby.	1	4	2	2
7.3	Hy <u>weet</u> ✓ nie wat om te doen nie.	1	4	1	1
7.4	Miskien sal een of ander pil hom <u>help</u> .✓	1	4	1	1
7.5	Aikōna, hy sal nooit dokter toe gaan nie!✓	1	4	1	1
7.6	Stix is nie 'n dokter <u>nie</u> .✓	1	4	1	2
7.7	Stix verduidelik met sy <u>vinger</u> .✓	1	4	2	1
7.8	Ampie voel dadelik beter, omdat hy 'n bietjie ontspanning <u>sal</u> ✓ kry.	1	4	1	2
7.9	Hulle loop met dapper en <u>stapper</u> .	1	4	2	2
7.10	Stix vra vir Ampie✓ wat hy (graag) wil hê om te drink/wat hy (graag) wil drink.✓	2	4	2	3
PANEEL: DENKVLAK 1: 5/11 (46%) DENKVLAK 2: 4/11 (36%) DENKVLAK 3: 2/11 (18%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (46%) DENKVLAK 2: (36%) DENKVLAK 3: (18%) =100%					
					SUBTOTAAL: 11

VRAAG 8: KRITIESE TAALBEWUSTHEID

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
8.1	Hy wil gou-gou maak om betyds te wees./Hy is haastig op pad om betyds by die moewies te wees./Hy moet gaan.	2	2	2	3
8.2	Babsie dink Robert wil selfmoord pleeg./ Babsie dink Robert wil homself doodmaak./Babsie dink Robert wil van die balkon afspring.	2	2	2	3
8.3	D/verlig	1	2	2	2
PANEEL: DENKVLAK 1: 0/5 (0%) DENKVLAK 2: 1/5 (20%) DENKVLAK 3: 4/5 (80%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (00%) DENKVLAK 2: (20%) DENKVLAK 3: (80%) =100%					
					SUBTOTAAL: 5

VRAAG 9: KYK EN KOMMUNIKEER

- **Korrekte boodskap, m.a.w. die taalfunksies (bv. *verduidelik* en *beleefde manier*) is uitgevoer.**
- **Penaliseer nie vir taal- en spelfoute nie.**
- **Elke taalfunksie vereis 'n punt.**

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	LU	AS	BAR-RETT
9.1	(Kabelo) Ek het 'n fout begaan✓, kan ek my fout asseblief regmaak?✓/Ek het 'n verkeerde skuif gemaak.✓ Kan ek asseblief weer 'n beurt kry?✓/Ekskuus,✓ kan ek asseblief oor begin?✓/ Sal jy my asseblief toelaat om terug te gaan waar ek was✓, ek het 'n fout gemaak?✓/Ek het 'n verkeerde skuif gemaak, ✓ kan ek asseblief teruggaan?✓ (Enige aanvaarbare sin wat verduidelik en 'n beleefde toon weerspieël.)	2	3	2	3
9.2	(Tshepo) Baie dankie ✓, ek waardeer dit.✓/Baie dankie vir die pragtige/ wonderlike presentjie/geskenk.✓ Ek waardeer dit baie.✓/ (Enige aanvaarbare sin wat dankbaarheid en waardering weerspieël.)	2	3	2	2
PANEEL: DENKVLAK 1: 0/04 (0%) DENKVLAK 2: 2/4 (50%)DENKVLAK 3: 2/4 (50%) = 100%					
EKSTERN: DENKVLAK 1: (00%) DENKVLAK 2: (00%) DENKVLAK 3: (100%) =100%					
SUBTOTAAL: 4					

TOTAAL AFDELING C: 60

AFDELING D: LETTERKUNDE***KINDERS VAN DIE AARDE – CHARLES FRYER***

Beantwoord ENIGE TWEE van die onderstaande vrae.

VRAAG 10: *MY BROER SE KRAAI – CHRIS BARNARD*

- 10.1   10.1.1   D/Simon
- 10.1.2   C/Vossie
- 10.1.3   E/verteller se broer
- 10.1.4   A/verteller
- 10.1.5   B/kraai (5)
- 10.2   Jy kon dit aan sy vere✓ en sy bek✓ sien. (2)
- 10.3   Hy was kwaai/aggressief./Hy byt vreeslik. (Enige EEN) (1)
- 10.4   10.4.1   Of hy die kraai moet loslaat. (1)
- 10.4.2   Hy moet self besluit wat die beste vir die kraai is. (1)
- [10]**

EN/OF**VRAAG 11: ALGEMENE VRAAG*****ROOIKOOS WILLEMSE IS SOEK – ABRAHAM DE VRIES***

- 11.1   Sy hare was swart gekleur.✓ Sy baard was afgeskeer.✓ (2)

DIE OOREENKOMS – DALENE MATTHEE

- 11.2   Die nuwe Rusoord/ouetehuis. (1)
- 11.3   Hy was 'n treindrywer. (1)
- 11.4   Whisky (1)
- 11.5   D/dit die laaste paar jaar van hulle lewens is. (1)

MY BROER SE KRAAI – CHRIS BARNARD

- 11.6   As jy iets vrylaat en dit kom terug, behoort dit regtig aan jou. (1)
- 11.7   Sy stywe stappie. (1)

DIE WEDLOOP – PIROW BEKKER

11.8	11.8.1	Eerstepersoonsverteller	(1)
	11.8.2	Salmon	(1)
			[10]

EN/OF**VRAAG 12: *DIE WEDLOOP – PIROW BEKKER***

12.1	12.1.1	E/Salmon Steenkamp	(1)
	12.1.2	C/Vis Pieterse	(1)
	12.1.3	D/Drieman van der Walt	(1)
	12.1.4	A/Tool Hanekom	(1)
	12.1.5	B/Dollevaart	(1)
12.2		Vis Pieterse	(1)
	12.3.1	Blue Shark✓ Capri Perana✓	(2)
	12.3.2	Oor die linkerbaan wat die karretjies bevoordeel.	(1)
	12.3.3	Hulle word vriende.	(1)
			[10]

TOTAAL AFDELING D: 20**GROOTTOTAAL: 120**